

Stille Nacht?

O Kersnacht, schooner dan de daegen
Vondel.

Dat Kint van duechden rijke
Bracht ons hier in aertrijcke
Den Vrede ghewaerlijcke;
Die herder hadden jolijt.
Middeleeuwsch Kerstlied

De nacht was kort om allen te gedenken.
Nog kniel ik neer — 'k Zie morgenrood al gloren.
Hélène Swarth.

„Stille nacht,” zingen we.

Is dat wel goed?

Waarschijnlijk waren de nachten, die aan den Kerstnacht voorafgingen, stiller dan de Kerstnacht zelf. Althans in het veld van Efratha. Op dit veld waren in de vorige nachten ook herders, die de nachtwacht hielden over hun kudde. En ze hebben zich ingespannen tot de hoogste waakzaamheid, want dit behoorde tot de herdersplichten. En ze hebben met elkander gepraat over... ja waarover?

Men kan fantaseeren, dat ze een geestelijk onderwerp bespraken, maar 't is evengoed mogelijk, dat ze het over een paar schapen hebben gehad of over nachtvuren of over den sterrenhemel. Want vooral deze hemel imponeert. En de Oosterling, gevoelig voor natuurschoon, voor geheimzinnigheid, voor symboliek, kan in een stillen nacht met fonkelende sterren deze zien als teekenen van hoop en zegen. Ze zijn zoo ver weg, maar ze zoeken de aarde met hun zacht licht.

Bethlehem onder de sterren.....

Efratha onder de sterren.....

De menschen slapen in hun huizen — de schapen slapen in het gras.

De herders waken en boven de sterren waakt de Bewaarder Israëls, die de sterren ontstak.

Maar nu in den Kerstnacht.....

Die begon als elke nacht. Die stille nacht zou zijn als de vorige nachten, naar menselijke verwachting. Of neen, de menschen verwachtten niet eens.

Stille nacht?

Maar de stilte wordt juist verbroken door dien engel. Door zijn woord, dat de herders stil maakt van verwondering. Eerst is er vrees in de harten: een Engel! Maar de vrees wijkt voor zijn: „Vreest niet!” Een woord als een daad. Weg met de vrees! Hoort! Er is alleen maar reden om blij te zijn. „Ik verkondig u groote blijdschap..... namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.” En dan: een menigte des hemelschen heirlegers — een zangkoor van strijdengelen, van engelen met vlammen-de zwaarden misschien, zooals die Cherubim, die eens het Paradijs bewaakten.

Is dit een stille nacht?

Het is geen nacht meer. De heerlijkheid des Heeren omscheen de herders al, toen die ééne engel zijn boodschap bracht. En nu staat daar in de wei die menigte — dat leger.....

De schapen knippen met de oogen en de menschen durven ze nauwelijks openen.

Een stille nacht?

Waar zijn de sterren?

Daar valt het koor in met den zang, die nooit meer is opgehouden.

Want engelen zongen hem, maar menschen namen hem over en gaven hem door en van eeuw tot eeuw stijgt het „Gloria in excelsis Deo” van de aarde op.

Het is een nacht geworden vol hemeljubil. Het is geen nacht meer, want de hemel is op de aarde gedaald en in den hemel bestaan geen nachten. En: vrede op aarde. Vrede, dat is wat anders dan stilte. Een stille nacht kan wel een nacht van onrust zijn. En de vrede, waar-

van de engelen zongen, kan op aarde wonen tot in de drukste centra van het wereldleven.

Hij is de harmonie van hemel en aarde. Hij is de goede verhouding tot God, die beide schiep. Hij is de nederlaag der zonde, die de harmonie stoorde. Hij is de overwinning op alle macht, die Gods scheppingsdoel wil verijdelen.

Want God heeft in menschen een welbehagen.

Als de engelen opvaren, legt de nacht zich weer op de velden. Weer flonkeren de sterren. Hooger dan die sterren zet het hemelsch heirleger den reizang voort.

En de herders gaan naar Bethlehem. Een stille nacht is de Kerstnacht voor hen niet; een nacht van vrede wel. Want Hij is geboren, ook voor hen. De Zaligmaker.

Bij ons nu is Kerstnacht een winternacht. Er kan sneeuw liggen op het land. De oneindigheid van het sneeuwen kleed kan symbool zijn van de oneindige liefde Gods. Het kerstsparranwoud kan deze zoekende liefde beelden.

Maar al zou met Kerst grauwe nevel het uitzicht benemen, dan zou het toch feest zijn.

Ook zonder sneeuw en kerstboomen en kerstgeschenken is er Kerstfeest.

Want de vrede is er. En God heeft in menschen een welbehagen.

„Eere zij God in de hoogste hemelen!”

Is de nacht van Oud naar Nieuw een stille nacht? Ook hij heeft iets eigens, waardoor de stilte wordt verbroken. Misschien is Oudejaarsdag stiller dan de nacht, die hem volgt.

Kerstlicht bereikt dien nacht nog en verlicht hem. Maar straalt Kerstlicht niet door alle nachten heen?

God schiep den laatsten nacht des jaars, den eersten van een nieuw jaar. Toen Hij sprak, dat er lichten zouden zijn in het uitspansel des hemels, om scheiding te maken tusschen den dag en tusschen den nacht, en toen Hij ze stelde tot teekenen en tot gezette tijden en tot dagen en jaren.

En het was alzoo.

Oudejaarsavond.

Straks slaan de klokken twaalf.

Nog eenmaal trekt de dagenstoet van 1937 voorbij. Misschien met sombere nachten er tusschen; misschien waren er dagen even somber als die nachten. Het leven veroudert.

Ook al voelt men zich sterk en al is de arbeid een vreugd.

Wij gedenken.

Aan de blijheid. Aan de droefheid. Aan de donkerheid. Aan het licht.

In gezins- en arbeidsleven.

In allen levenskring, waarin wij zijn opgenomen.

Aan ons volksleven.

Aan de blijde dagen van Januari, die feestdagen waren voor ons heele volk, dagen, die stonden in het teeken van de ster. Het Paleis stelde die ster als symbool. Het huwelijk van Prinses en Prins werd gesloten bij de kerstsparran. De zegen van Bethlehem werd er op afgebeden.

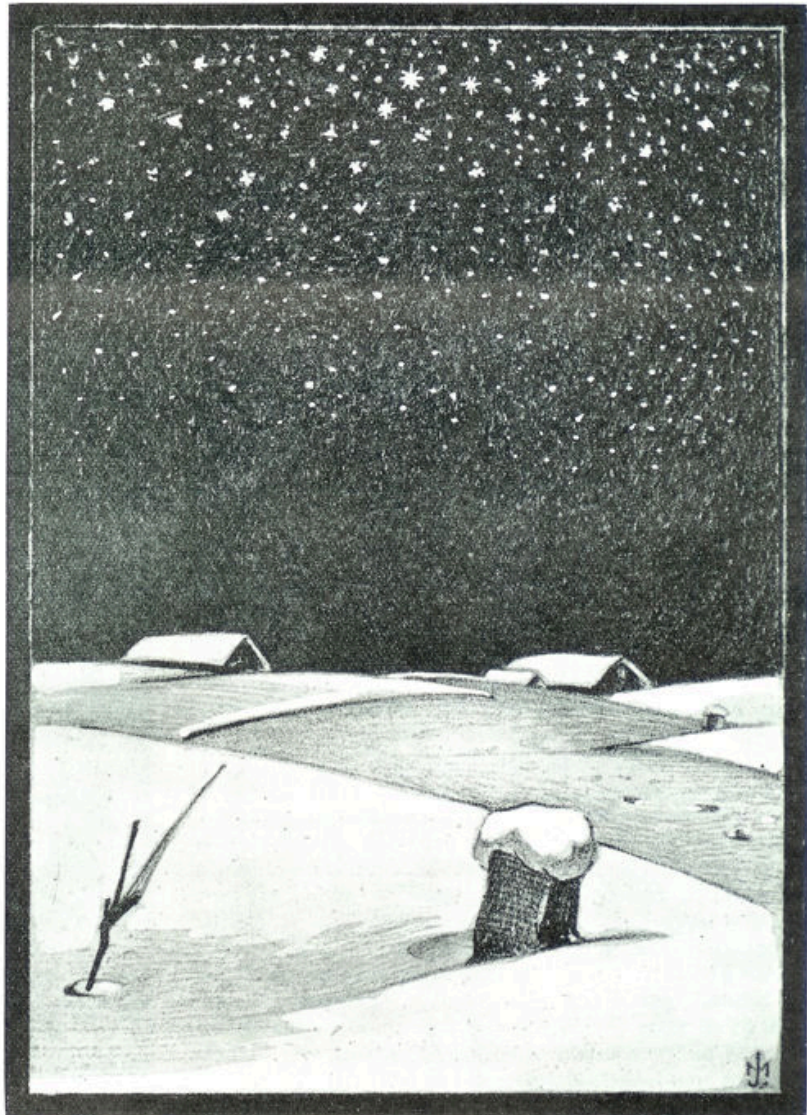
En wij denken aan de donkere wolk die dreigde de eerste dagen der laatste maand. Toen de Prins in levensgevaar verkeerde. Toen wij allen meeleeften met hem, met de Prinses en de Koningin. God spaarde. God stelde hem veilig onder Zijn schild.

En nu zien we vooruit naar de onbekende toekomst.

In vertrouwen op God.

En met de bede in het hart voor ons Oranjehuis, zien we die toekomst in het teeken der ster, in het teeken der veiligheid, der hoop, in het teeken van den zegen.

A. L. v. H.

Naar een teekening van Joh. Melse